

WIA

ŚWIĘTO MUZYKI NKI

Słowiański dzień zakochanych,
czyli zwyczaj Nocy Świętojańskiej.

Konspekt zajęć
dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej

Kraków

kbf:

Słowiański dzień zakochanych, czyli zwyczaje Nocy Świętojańskiej. Konspekt zajęć dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej

Scenariusz lekcji powstał z myślą przybliżenia uczniom klas I–III tradycji związanych z Nocą Świętojańską. Każda tradycja utożsamia, zwłaszcza młodego człowieka, z miejscem, w którym żyje, oraz z ludźmi, którzy ją tworzyli. Zwyczaje Nocy Świętojańskiej nie są szeroko znane i rozpowszechniane wśród dzieci, dlatego też warto je przybliżyć i zachęcić do ich kultywowania. Temat scenariusza nawiązuje do corocznych imprez organizowanych w całej Polsce, a szczególnie w Krakowie pod nazwą „**Wianki – Święto Muzyki**”. Autorką scenariusza jest **Barbara Jachymczak**, nauczycielka z ponad dwudziestoletnim doświadczeniem pracy z dziećmi w edukacji wczesnoszkolnej. Obecnie pracuje w Publicznej Szkole Podstawowej Sióstr Salezjanek im. Bł. Laury Vicunia w Krakowie.

Temat: Słowiański dzień zakochanych, czyli zwyczaje Nocy Świętojańskiej. Konspekt zajęć dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej

Przygotowanie: Barbara Jachymczak

Etap edukacyjny: szkoła podstawowa, edukacja wczesnoszkolna, klasy I–III

Przewidziany czas trwania zajęć: 90 min

Cele główne:

- zapoznanie uczniów z tradycjami i obrzędami Nocy Świętojańskiej
- wzbudzenie szacunku dla tradycji i uświadomienie jej dużego znaczenia dla człowieka
- rozwijanie zainteresowania uczniów tym, co dzieje się podczas lokalnych wydarzeń kulturalnych

Metody kształcenia:

- podające, pogładowe
- aktywizujące, poszukujące
- praktycznego działania
- zabaw

Formy pracy: zbiorowa, grupowa, indywidualna

Materiały dydaktyczne:

- koperty – 1 na dwie osoby
- niebieskie i czerwone kartki A3 – 1 na dwie osoby
- zał. 1, 3 i 6 – po 1 dla każdego dziecka (znajdują się na jednej kartce)
- zał. 2 – 1 dla nauczyciela
- zał. 4 – 1 rysunek na parę dziewczynek / na ławkę – należy go pociąć i włożyć do koperty
- zał. 5 – 1 rysunek na parę chłopców / na ławkę – należy go pociąć i włożyć do koperty
- zał. 7 – 1 zaproszenie dla każdego dziecka
- zał. 8 – 1 paproć na parę / na ławkę
- 4 plastikowe kubki + 4 suszone zioła (np. mięta, lawenda, rozmaryn, rumianek)
- liście paproci – zerwane (jeśli ich nie ma, to szukamy w Internecie i pokazujemy dzieciom)
- *Słownik Języka Polskiego PWN*
- utwór *Koło Jana*, dostępny na portalu YouTube [\[klik\]](#)
- piosenka *Poszła dziewczę po ziele*, dostępna na portalu YouTube [\[klik\]](#)
- film *Noc Świętojańska*, ze strony Centrum Kultury w Łęcznej [\[klik\]](#)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Zagadka

Nauczyciel rozpoczyna lekcję od zadania zagadki:

- Jaka to jest pora roku, gdy słońko późno spać idzie, a wcześniej się budzi?

Poprawna odpowiedź: **lato**

2. Pogadanka na temat tradycji.

Nauczyciel informuje, że dzisiejsza lekcja poświęcona będzie pewnej **tradycji związanej z początkiem lata**. Zadaje pytanie, czy dzieci wiedzą, co to jest **tradycja**?

Uczniowie szukają odpowiedzi na pytanie. Jeśli mają trudności, to nauczyciel może podpowiedzieć, na przykład wspomnieć o tradycjach związanych z ostatnimi Świętami Wielkanocnymi.

Wyjaśnienie pojęcia, za *Słownikiem Języka Polskiego PWN*:

tradycja – to ogół obyczajów, norm, poglądów, zachowań itp., właściwych jakiejś grupie społecznej, przekazywanych z pokolenia na pokolenie.

3. Ustalenie tematu lekcji.

Nauczyciel informuje, że na dzisiejszej lekcji uczniowie poznają tradycje pewnego święta. Przekazuje, że aby dowiedzieć się jak owo święto się nazywa, dzieci muszą rozwiązać zadanie: wykreślić powtarzający się wyraz (zał. 1).

NodomcŚdomwdomiętdomojdomańskdoma

Hasło: **Noc Świętojańska**

4. Wprowadzenie dzieci w temat.

Nauczyciel opowiada własnymi słowami o Nocy Świętojańskiej, przypinając na tablicę wydrukowane hasła (zał. 2).

Noc Świętojańska przypada w **najkrótszą noc w roku**, tj. z **23 na 24 czerwca**. Tradycja tej nocy wywodzi się z około X wieku – czyli ma już ponad 1000 lat i jest znana również pod nazwami „Sobótka” i „Noc Kupały”, gdyż wywodzi się z dawnego święta pogańskiego.

Obecnie patronem Nocy Świętojańskiej jest **Jan Chrzciciel**, który w wierzeniach ludowych oczyszcza wszystkie rzeki, jeziora i strumyki. Jego postać związana jest z wodą, ponieważ to on chrzczył ludzi wodą w rzece Jordanu. Wierzono, że dopiero od tej nocy wszystkie kąpiele są bezpieczne. Mówią o tym stare przysłowia: „Przed świętym Janem precz z kąpaniem” czy „Już Jan ochrzcił wszystkie wody, umyćcie się dla ochłody”.

Jest to święto obchodzone nie na całym świecie (jak np. Święta Wielkanocne – wspomniane już wcześniej) a głównie przez **Słowian**. Jest popularne również w innych krajach europejskich takich jak Niemcy, Szwecja, Finlandia.

Ciekawostka:

- na Łotwie to na tyle ważne święto, że dwa dni są wolne od pracy;

Zadanie: Proszę ułożyć zdanie z rozsypanki wyrazowej, a dowiedzie się, czym dla Słowian było to święto (zał. 3).

Noc Świętojańska to słowiańskie święto miłości.

Przyklejamy to zdanie pod tematem i rysujemy serce.

Ciekawostka: warto powiedzieć, że to takie nasze słowiańskie Walentynki.

Nauczyciel czyta fragment wiersza pt.: *Świętojański bal* Marcina Przewoźniaka:

*W noc puszystą, granatową
ściga się nietoperz z sową.
Kwiat paproci kwitnie w lesie,
rzeka sto światełek niesie.
Stokrotkowe i chabrowe
płyną wianki sobótkowe...*

Pytanie do dzieci: O czym mówi ten wiersz?

Dzieci odpowiadają (potencjalne odpowiedzi): noc, nocne zwierzęta, las, kwiat paproci, rzeka, światełka, kwiatki polne, wianki.

Nauczyciel podsumowuje, że fragment tego wiersza mówi o tradycjach związanych z tą magiczną nocą. Po wykonaniu poniższej pracy dzieci same opowiedzą o tych tradycjach.

5. Praca w grupach.

Nauczyciel sadza w ławkach chłopców z chłopcami i dziewczynki z dziewczynkami. Każda para otrzymuje przygotowaną przez nauczyciela jedną kopertę z jednym pociętym rysunkiem (w zależności od klasy – nauczyciel przecina rysunek na większe lub drobniejsze kawałki – puzzle).

Dziewczynki – puzzle z: **zał. 4** oraz **niebieską kartkę A3**

Chłopcy – puzzle z: **zał. 5** oraz **czerwoną kartkę A3**

Dzieci w dwójkach będą miały za zadanie ułożyć jeden rysunek, pokolorować go i przykleić na otrzymaną kartkę A3. Później dokleją tam paproć. Z gotowych prac będzie można zrobić wystawkę.

Podczas tego zadania nauczyciel może puścić w tle muzykę – pieśń świętojańską [pt. Koło Jana w wykonaniu Orkiestry św. Mikołaja](#).

6. Rozmowa z dziećmi na temat ich pracy.

Pytanie: Opowiedzcie, co widzicie na swoich rysunkach?

Po wypowiedziach dzieci nauczyciel podsumowuje oraz opowiada o zwyczajach świętojańskich.

Noc Świętojańska

JEST TO ŚWIĘTO **OGNIA** I **WODY** (stąd taki kolor kartek):

- **Symbole OGNIA:**

OGIEŃ – TAŃCE I SKOKI – obrzędy rozpoczynały się od tańców wokół ogniska i skoków przez ognisko, co miało oczyszczać od zła i chronić przed chorobami. Ładne skoki w parach, kiedy chłopiec trzymał dziewczynę za rękę, wróżyły skaczącym szczęście i miłość.

ZIOŁA I KWIATY – wrzucane do ognia miały zapewnić urodzaje.

ZWĘGLONE GAŁĘZIE – zabierane do domów miały chronić przed piorunami.

PALENIE STAROCI – dziurawych koszy wiklinowych, połamanych widel czy drabin miało symbolizować robienie porządków czyli sprzątanie świata.

- **Symbole WODY:**

KĄPIELE w wodzie – chłapanie się wodą czy tarzanie w rosie miało oczyszczać i leczyć ciało, po takich kąpielach człowiek miał być czysty, piękny i zdrowy.

WIANKI – dziewczęta wiły wianki z różnych ziół i kwiatów i puszczały je na wodę. Często wpinały w nie tuczywo lub świece. Wianki te wyławiali chłopcy i szukali ich właścicielek. Jeśli para się odnalazła, zapowiadało im to miłość i zamążpójście. Jeśli jednak wianek zatonął, odpłynął lub zaplątał się w zarośla, wróżyło to jakieś nieszczęście lub staropanieństwo.

- **ZIOŁA:** ta noc była pełna zabaw, tańców, śpiewów, radości, wróżb i miłości. Ubierano się na biało, a dziewczęta na głowę zakładały wianki z kwiatów i ziół.

W tę noc zbierano również zioła, które po poświęceniu w kościołach suszono na cały rok, żeby ludzie mogli się nimi leczyć.

Pytanie do dzieci: A czy wy znacie jakieś zioła?

Doświadczenie: Do czterech plastikowych kubeczków nauczyciel wsypuje suche zioła (np. miętę, lawendę, rozmaryn, rumianek). Dzieci je wączają, dotykają i podają nazwy. Następnie nauczyciel pokazuje te rośliny na tablicy multimedialnej.

- **KWIAT PAPROCI:** Jest jeszcze jedna tradycja związana z tym świętem – w tę noc chłopcy i dziewczęta szli w las szukać **kwiatu paproci**.

Nauczyciel pokazuje przyniesione przez siebie liście paproci; jeśli ich nie ma, to może zademonstrować kwiat paproci w książce lub na tablicy interaktywnej. Nauczyciel rozdaje na ławkę kolorowanek z paprocią (zał. 8). [Kolorowanka pochodzi ze strony Drukowanka.pl](http://Kolorowanka_pochodzi_ze_strony_Drukowanka.pl).

Dzieci kolorują paproć i przyklejają ją do pracy. Nauczyciel kontynuuje opowiadanie o tradycji szukania kwiatu paproci.

- Tak naprawdę paproć nie ma żadnego kwiatu, ale legenda głosi, że kwitnie on jeden raz w roku, bardzo krótko, właśnie w tę Noc Świętojańską i może go znaleźć tylko dobry i prawy człowiek. Jego odnalezienie ma zapewnić znalazcy szczęście, bogactwo, siłę i mądrość, ale niestety taki człowiek nie może się tym bogactwem z nikim podzielić.

7. Zadanie – szukanie wyrazów – podsumowanie zdobytej wiedzy.

Zadanie: nauczyciel rozdaje dzieciom zał. 6 i tłumaczy zadanie – należy wyszukać 9 wyrazów związanych z Nocą Świętojańską (pionowo lub poziomo) i zapisać je w zeszytcie.

Poprawna odpowiedź: **wianki, Słowianie, zioła, ognisko, sobótka, tańce, miłość, woda, Jan**

8. Taniec do piosenki pt. *Poszło dziewczę po ziele*.

Nauczyciel włącza piosenkę *Poszło dziewczę po ziele* (można wykorzystać nagranie ze strony BabaduTV)

Nauczyciel może postawić na środku kilka plecaków i powiedzieć dzieciom, że tańczą „wokół ogniska” oraz mogą przeskakiwać przez to „ognisko” pojedynczo i parami.

Poszło dziewczę po ziele, po ziele, po ziele
Nazbierało niewiele, niewiele, hej! (trzymamy się za ręce i tańczymy w kole)
Przyszedł do niej braciszek (tapiemy w miejscu nogami)
Połamął jej koszyczek (klaszczyemy w dłonie)
Oj ty, ty, oj ty, ty (grozimy sobie raz prawą, raz lewą ręką)
Za koszyczek zapłać mi (trzymając się pod boki, w podskokach kręcimy się wokół własnej osi)

9. Zaproszenie – forma pisemnej wypowiedzi.

Nauczyciel zapowiada kolejne zadanie. Informuje, że teraz uczniowie przygotują zaproszenie dla Rodziców na przedstawienie o tradycjach Nocy Świętojańskiej.

Można skorzystać z załącznika 7 i wkleić go do zeszytu lub samodzielnie napisać razem z klasą takie zaproszenie w zeszycie (zał. 7).

Należy przypomnieć wszystkie elementy zaproszenia oraz zwrócić uwagę na formę grzecznościową:

- nagłówek
- kogo zapraszamy? (adresat)
- kto zaprasza? (nadawca)
- na co zapraszamy? (wydarzenie)
- kiedy odbędzie się wydarzenie? (data i godzina)
- gdzie odbędzie się wydarzenie? (dokładny adres)

10. Noc Świętojańska współcześnie.

Nauczyciel wyjaśnia, że Noc Świętojańską obchodzimy także dzisiaj. Opowiada o współczesnych obchodach tego święta.

Najważniejszym zwyczajem, jaki zachował się do naszych czasów, jest puszczanie na wodę kolorowych wianków.

Współcześnie w różnych miastach Polski organizowane są imprezy nawiązujące do tych tradycji. Do najbardziej spektakularnych należą krakowskie „Wianki” – coroczne rozbudowane widowisko publiczne na bulwarach wiślanych pod Wawelem, które obecnie przyjmuje przede wszystkim formę festiwalu muzycznego obejmującego kilka scen rozstawionych w różnych miejscach miasta. W wydarzeniu, o oficjalnej nazwie **Wianki – Święto Muzyki**, rokrocznie bierze udział tysiące osób, nie tylko z Krakowa, gotowych do zabawy przez całą noc. W tym roku festiwal odbędzie się w dniach 24–26.06.2022.

Nauczyciel może pokazać zdjęcia z zeszłorocznych edycji festiwalu, które dostępne są na [oficjalnej stronie www](#).

Nauczyciel może również zwrócić dzieciom uwagę i uczulić na to, żeby razem z Rodzicami śledzili wydarzenia w swoich miejscowościach i brali udział w imprezach, które kultywują i podtrzymują piękne polskie tradycje.

11. Podsumowanie zajęć.

Nauczyciel, w ramach podsumowania, pokazuje krótki film: [klik](#)

Zał. 1

Wykreśl powtarzający się wyraz, a z pozostałych ułóż hasło. Wpisz je poniżej (pamiętaj o wielkich literach).

Nodomcśdomwdomiętdomojdomańskdoma

HASŁO:

Zał. 3

Ułóż zdanie z rozsypanki wyrazowej.

to	święto	Noc	miłości.	słowiańskie	Świętojańska
----	--------	-----	----------	-------------	--------------

Zał. 6

Znajdź 9 wyrazów związanych z Nocą Świętojańską, weź je w pętlę, a później wpisz do zeszytu.

Y	W	I	A	N	K	I	O	K
S	O	B	Ó	T	K	A	G	Y
W	Y	Y	I	Z	T	A	N	T
S	Ł	O	W	I	A	N	I	E
Y	P	Y	O	O	Ń	A	S	Y
P	Y	R	D	Ł	C	J	K	L
G	T	B	A	A	E	A	O	Ć
M	I	Ł	O	Ś	Ć	N	Y	T

Wpisz podane wyrazy w odpowiedniej formie. Na odwrocie zaproszenia zrób rysunek związany z Nocą Świętojańską.
sala gimnastyczna, Rodzice, Uczniowie, Noc Świętojańska

Wpisz podane wyrazy w odpowiedniej formie. Na odwrocie zaproszenia zrób rysunek związany z Nocą Świętojańską.
sala gimnastyczna, Rodzice, Uczniowie, Noc Świętojańska

ZAPROSZENIE

Serdecznie zapraszamy

.....

na przedstawienie pt.:

.....,

które odbędzie się 23.06.22 r.

o godz. 18.00

w naszej szkole na

.....

.....klasy.....

ZAPROSZENIE

Serdecznie zapraszamy

.....

na przedstawienie pt.:

.....,

które odbędzie się 23.06.22 r.

o godz. 18.00

w naszej szkole na

.....

.....klasy.....

NOC

ŚWIĘTOJAŃSKA

NAJKRÓTSZA NOC W ROKU

Z 23 NA 24

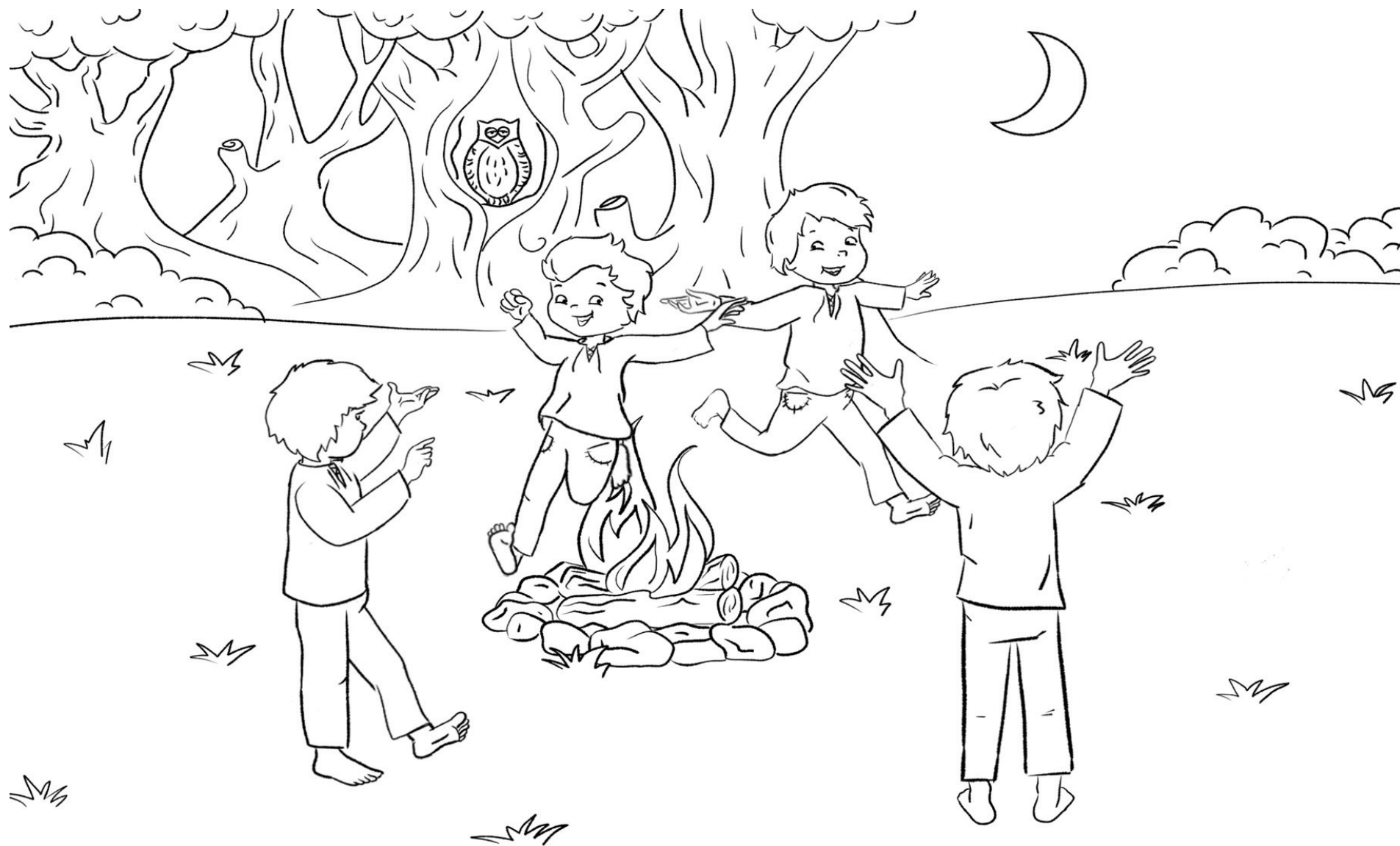
CZERWCA

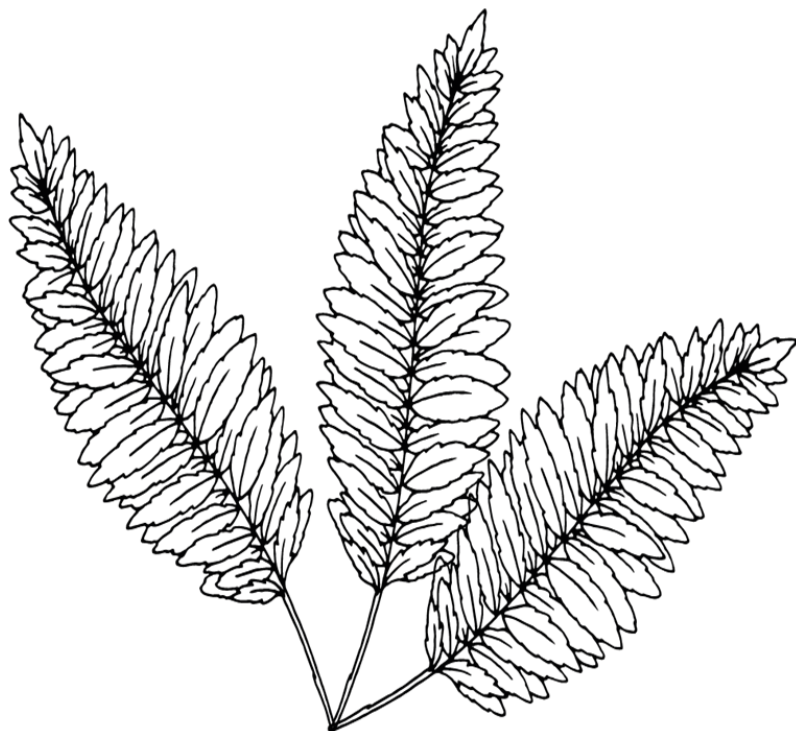
PATRON – JAN CHRZCICIEL

Zał. 2

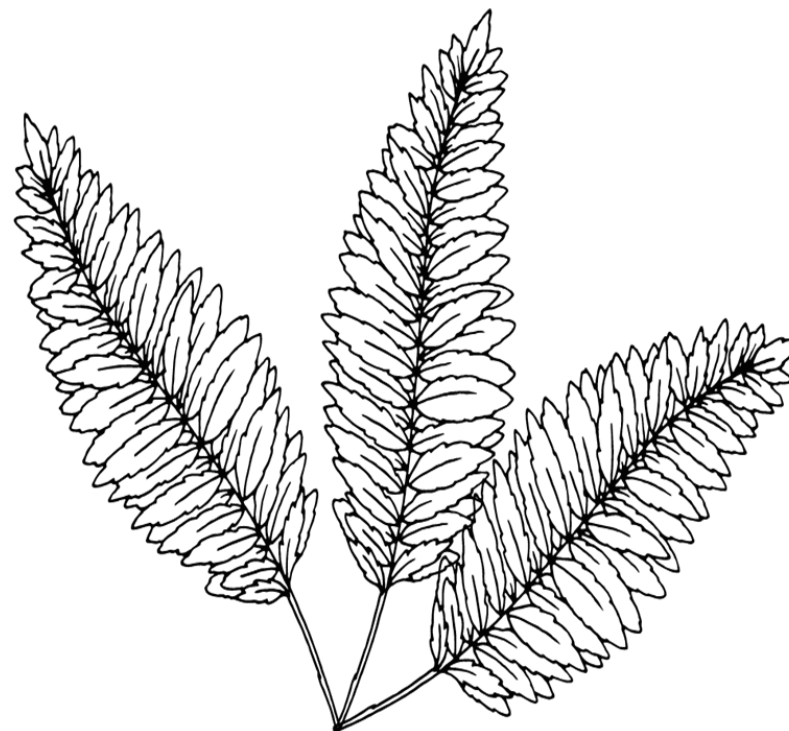
SŁOWIANIE

drukowanka.pl

drukowanka.pl